

Årsrapport 2023

Verdighetsenteret
OMSORG FOR GAMLE

ÅRSRAPPORT 2023 VERDIGHETSENTERET

Ansvarlig utgiver: Silje B. Eikemo
Redaksjonen avsluttet mars 2024
Design: PART
Trykk: Aksell

Baksiden, side 24 og side 30:

Sitatene er hentet fra Kjersti Anfinnsens roman
De siste kjærtegn (Kolon Forlag 2019)

På bokens omslag kan vi lese:

Birgitte Solheim har blitt så gammel at de fleste av vennene hennes er døde. Ensom og skrøpelig tilbringer hun det meste av tiden i leiligheten sin i Paris. Hun har hatt en krevende karriere som hjertekirurg i et mannsdominert miljø, og har aldri prioritert å skaffe seg en familie. Nå forsøker hun å forsones med livet, mens hun tar sine siste blikk på menneskene og verden. Til tross for sin livsvisdom og sine erfaringer, gir ikke Birgitte opp å realisere drømmen om kjærligheten.

Foto:

Ingerid Jordal: forside, s. 7, 9, 18, 24
Silje Kristine Robinson: s. 12
Red Long photo s. 17
Thor Brødreskift: s. 27
Martin Lundsvoll: s. 29
Verdighetsenteret: Øvrige bilder

Innhold

STIFTELSEN VERDIGHETSENTERET s. 4

- > Samfunnsoppdrag
- > Styret og ansatte
- > Økonomi
- > Historikk
- > Med blikket videre

FAGOMRÅDER OG ETTERUTDANNINGER s. 6

Helse og omsorg s. 8

Frivillighet og kultur s. 9

Etterutdanninger og kurs s. 10

- > Frivillighet i eldreomsorg
- > Palliativ eldreomsorg
- > Akuttmedisinsk eldreomsorg
- > Praktisk implementering
- > Kommunikasjonskurs for leger

Annen fagformidling og aktivitet s. 14

- > Fagdager
- > Digikurs
- > Kommuneveileder – frivillighet
- > Ungdommer i møte med eldreomsorgen
- > Frivillighet i palliasjon
- > Endringsarbeid i eldreomsorgen
- > Konferanse: Frivillighet og aktivitet i eldreomsorgen

FORSKNING OG UTVIKLING (FoU) s. 18

- > Sistehjelp
- > Fagpublikasjoner
- > Kronikker/debatt
- > Veileder
- > Posterpresentasjon
- > Podcast og radiofeature
- > Rådgivning, komitéarbeid
- > Høringsinnspill
- > Pågående arbeid

Fagformidling – tiltak og tema s. 22

OPINIONSDANNELSE s. 24

En stemme for både eldre og 'de gamle' s. 26

- > Omsorgsprisen: Alt har sin tid
- > Verdighetskonferansen 2023
- > Arendalsuka: Hvem er det vi jobber for i eldreomsorgen?
- > En dag for verdighet 2023
- > Fortellinger fra livets store scene

Media og kommunikasjon s. 30

ORGANISASJON s. 31

- > Medarbeidere gjennom 2023

Stiftelsen Verdighetsenteret – Omsorg for gamle

SAMFUNNSOPPDRAGET

Verdighetsenteret er et nasjonalt kompetanse-senter innen eldreomsorg. Et tverrfaglig team formidler og utvikler kunnskap om palliasjon, frivillighet og kultur, praktisk implementering og akuttmedisin. Vi har et særlig fokus på etikk og kommunikasjon, og den økende andelen personer med demens. Senterets arbeid retter seg mot helsepersonell, frivillighetskoordinatorer, frivillige, sårbare gamle og deres pårørende, beslutningstakere, politikere, samfunn og media. Senteret etablerer og deltar i nettverk og samarbeidsprosjekter som bidrar til dette.

STYRET OG ANSATTE

Styret i Verdighetsenteret har hatt følgende sammensetning gjennom 2023: Anne-Grete Strøm-Erichsen (leder), fra de fire stifterne av stiftelsen; Harald Hauge (Norges Røde Kors), Henriette Høyskel (Helle Bennetts Allmennyttige Fond), Iren Mari Luther (Fagforbundet), og Marit Schjøtt (GC Rieber Fondene), samt Irene Aasmul (ansattevalgt styremedlem). Det er i løpet av året blitt avholdt 5 styremøter.

Verdighetsenteret hadde ved årets slutt 19 årsverk ved kontorene i Bergen og Oslo.

ØKONOMI

Verdighetsenteret finansieres over statsbudsjettet. I 2023 fikk senteret 22,9 millioner kroner i statlige øremerkede tilskudd til utdanning av frivillighetskoordinatorer og helsepersonell innen eldreomsorgen. Fagforbundet videreførte sitt økonomisk bidrag til senteret på 1,5 millioner kroner. I forbindelse med planlegging og gjennomføring av Omsorgsprisen mottok Verdighetsenteret støtte fra GC Rieber Fondene.

HISTORIKK

Verdighetsenteret er en videreføring av det nasjonale prosjektet Hospice og Palliative Care for gamle (1998–2002) og det europeiske prosjektet ved Universitetet i Wien, Würde im Alter (2003–2006): En verdig alderdom – en livsgaranti.

Stiftelsen Verdighetsenteret – Omsorg for gamle ble opprettet i 2009. De fire stifterne er: Norges Røde Kors, Fagforbundet, GC Rieber Fondene og Helle Bennetts Almennyttige Fond.

MED BLIKKET VIDERE

I løpet av 2023 har Stiftelsen Verdighetsenteret fortsatt sin dedikerte innsats for å nå visjonen om å sikre en verdig alderdom for alle. En helhetlig tilnærming for å bedre vilkårene innen eldreomsorgen har vært sentralt i senterets arbeid.

Gjennom stiftelsens kjernevirksomhet har senteret spredt betydningsfull kompetanse. Etterutdanningene *Palliativ eldreomsorg* og *Akuttmedisinsk eldreomsorg* har nådd ut til helsepersonell i alle landets fylker. Etterutdanningen *Frivillighet i eldreomsorg* har engasjert ledere og medarbeidere i kommunens helse- og omsorgssektor og frivillig sektor.

Videre har nye satsingsområder, som etterutdanningen *Praktisk implementering* og *Legekurs i kommunikasjon*, blitt godt integrert i det etablerte kompetansetilbudet. I tillegg har flere tusen blitt nådd gjennom faglige tiltak som fagdager, kurs, foredrag og ulike arrangementer. Samlet har dette ført til en styrking av kompetansen blant senterets målgrupper innen både frivillig- og kommunal helse- og omsorgssektor.

Verdighetsenteret har i 2023 utarbeidet en strategisk plan for virksomhetens aktivitet i perioden 2024–2026. Med en økning i antall eldre i befolkningen er det grunn til å forvente at organisasjonens kompetansehevingstilbud vil bli ytterligere etterspurt. Senteret vil derfor i strategiperioden videreføre eksisterende kompetansehevingstiltak og øvrige tilbud for å styrke eldreomsorgen. I tråd med den nye eldrereformen «Felleskap og meistring – Bu trygt heime», vil senteret ha særlig oppmerksomhet på hjemmeboende eldre. Senteret vil også samarbeide med sentrale aktører innen kunst, kultur og helse for å fremme et helhetlig omsorgsperspektiv i møte med et mangfoldig samfunn. Strategidokumentet ligger tilgjengelig på vår nettside.

Verdighetsenteret har i 2023 tatt initiativ til og styrket nye fagutviklingsprosjekter, samt etablert og videreutviklet samarbeid med andre fagmiljøer, virksomheter og kommuner. Ett av disse er inngått med Alrek Helseklynge. Med sammenfallende satsingsområder har partene forventninger om gode synergieffekter innen fagutvikling, forskning, prosjektsamarbeid og arrangementer.

Verdighetsenterets aktivitet, erfaringer og resultater vil bli delt gjennom denne årsrapporten.

Takk til samarbeidspartnere for deres vedvarende støtte og engasjement gjennom året.

En verdig alderdom for alle

VERDIGHETSENTERETS VISJON

Fagområder og etterutdanninger

Sårbare gamle og deres pårørende skal møtes med verdighet, respekt og omsorg. Vi vektlegger sosial integrering og solidaritet, likeverd og gode holdninger, faglig og personlig kompetanse

VERDIGHETSENTERETS VERDIGRUNNLAG

Helse og omsorg

Verdighetsenteret ser omsorg ved livets slutt for sårbare eldre som en kontinuerlig innsats i et lengdeperspektiv; Det handler ikke bare om de siste timer og dager. Omsorg ved livets slutt kan innebære både aktiv, livsforlengende behandling og symptomlindring, samt tilrettelegging for en verdig død. For at omsorgen skal være best mulig, er det nødvendig at helsepersonell har tilstrekkelig kompetanse om aldring, sykdom og sykdomsutvikling, behandlingsmetoder og lindrende tiltak.

Gjennom etterutdanningene Akuttmedisinsk- og Palliativ eldreomsorg har nå flere tusen innen helse og omsorg fått oppdatert kunnskap og praktisk trening. Her formidles nasjonale anbefalinger, retningslinjer, ny forskning og kunnskapsbasert praksis til deltakerne. Begge etterutdanningene tar opp sentrale forutsetninger for at den gamle skal oppleve en verdig alderdom. Vi argumenterer for at omsorg ved livets slutt krever en helhetlig tilnærming med kunnskap om fysiske, psykiske, sosiale, kulturelle og åndelige/eksistensielle behov ved livets slutt. På bakgrunn av dette er evne til etisk refleksjon, kommunikasjon og helhetlig ivaretagelse av den gamle sentrale tema i begge etterutdanningene.

I løpet av 2023 har Verdighetsenteret gjennomført 12 kurs for totalt 315 fagutdannede helsepersonell. Dette representerer en betydelig økning sammenlignet med tidligere år.

2023 har også gitt økt etterspørsel etter eksterne oppdrag, der den praktiske delen av etterutdanningen tilbys i ulike deler av landet. At hele seks eksterne kull ble gjennomført dette året, understreker senterets ønske om og innsats for å spre kunnskap nasjonalt.

Frivillighet og kultur

Frivillig innsats er både en berikende ressurs og en viktig del av et helhetlig omsorgsperspektiv. Frivillige kan muliggjøre et mer mangfoldig og kreativt aktivitetstilbud, en naturopplevelse, et sosialt fellesskap og avgjørende avlastning av pårørende.

Når vi vet at vi i 2030 vil være flere eldre over 65 år enn barn og unge under 20 år, vil betydningen av kompetanse på samarbeid med frivillig sektor og godt organiserte frivillige tjenester innen eldrefeltet bare øke. Samspillet mellom frivillig og kommunal sektor kan være en nøkkel til helhetlig omsorg som ivaretar hele mennesket.

Frivillighet innen eldreomsorgen krever kompetanse, forankring, god organisering og ikke minst refleksjon omkring rolleavklaring. Verdighetsenteret bidrar til dette ved å utdanne frivillighetskoordinatorer over hele landet. I tillegg holder senterets medarbeidere kurs, foredrag, deltar i debatter og bidrar til forskning på feltet. Rådgivning og veiledning til kommuner som ønsker å satse på dette er også en viktig del av arbeidet for å sikre eldre en verdig alderdom. Dette er i tråd med målsettinger i gjeldende eldre reform *Fellesskap og meistring – Bu trygt heime*. 2023 har vært et stabilt år for avdeling Frivillighet og kultur. Aktiviteten er opprettholdt og økt på enkelte områder, nye prosjekter som Kommuneveilederen og undervisningsopplegg for ungdom er startet og gjennomført.

Etterutdanninger og kurs

Frivillighet i eldreomsorg

En verdig alderdom avhenger av et lokalmiljø som bryr seg. Å koordinere samarbeid mellom ulike aktører blir stadig viktigere for å få til gode løsninger til beste for innbyggerne.

Gjennom etterutdanningen *Frivillighet i eldreomsorg* har senteret de siste 12 år bidratt til kompetanseheving i kommunene og frivillig sektor på helse- og omsorgsfeltet. Deltakerne lærer å mobilisere, organisere, følge opp og lede frivillig innsats i eldreomsorgen. Etterutdanningen tar også opp tema som godt samspill mellom frivillig og kommunal sektor, juridiske perspektiver, etikk, frivillighet i palliasjon, demens og kommunikasjon. Deltakerne skal som del av etterutdanningen utvikle et frivillighetsprosjekt på egen arbeidsplass. Målet med prosjektet er å skape positive ringvirkninger i lokal eldreomsorg. Målgruppen er personer som organiserer og leder frivillig innsats i eldreomsorgen: Ansatte og ledere i helse- og omsorgssektoren, i frivillige organisasjoner, på frivilligsentraler, og andre som samarbeider med frivillige.

Det digitale undervisningsforløpet på etterutdanningen *Frivillighet i eldreomsorgen* legger til rette for erfaringsutveksling på tvers av geografi og fagfelt.

Undervisningen kombinerer det praksisnære med innføring i aktuell forskning og nasjonale føringer på feltet. I tillegg til Verdighetscenterets egne kursledere deltar foredragsholdere fra både frivillig og kommunal sektor. I 2023 ble det startet opp 4 kull med til sammen 73 deltakere. Siden etableringen i 2011 har 679 deltakere fra alle Norges fylker fordelt på 131 kommuner gjennomført etterutdanningen.

Palliativ eldreomsorg

Denne etterutdanningen har som mål å øke kompetansen til fagutdannet helsepersonell i møte med sårbare, alvorlig syke og døende gamle og deres pårørende. Blant hovedtemaene i undervisningen er palliasjon til den gamle pasienten, forhåndssamtaler, symptomlindring, hjemmedød og stell av døde.

I 2023 har aktiviteten vært rekordhøy, med gjennomføring av hele seks kull i Palliativ eldreomsorg. Etterutdanningen går over seks dager fordelt på to samlinger. To av kullene i 2023 er gjennomført med undervisning, erfaringsutveksling og gruppearbeid på digitale plattformer. Fire kull har vært hybride, med én digital og én fysisk samling. Her får deltakerne mulighet til å øve på praktiske prosedyrer, samt simulere pasientsituasjoner som forhåndssamtale, smertekartlegging og observasjon av terminal pasient.

To kull ble arrangert i Verdighetscenterets lokaler i Bergen med deltakere fra hele landet. I tillegg ble det arrangert ett kull i samarbeid med Kvinnherad kommune, samt ett kull i samarbeid med Regionalt Kompetansekontor (RKK Vesterålen og Lødingen) for kommunene Hadsel, Øksnes, Bø, Andøy og Sortland.

Høsten 2023 ble både Palliativ- og Akuttmedisinsk eldreomsorg arrangert i Sorland, Vesterålen – med over 50 deltakere.

I løpet av de siste 16 årene har 866 ansatte fra 155 ulike kommuner i alle landets fylker gjennomført etterutdanningen Palliativ eldreomsorg. I 2023 gjennomførte 163 helsepersonell, noe som tilsvarer en økning på over 40 % fra forrige år. Nærmere 60% av deltakerne er sykepleiere, 36% helsefagarbeidere og de resterende vernepleiere.

Høsten 2023 ble både Palliativ- og Akuttmedisinsk eldreomsorg arrangert i Sorland, Vesterålen – med over 50 deltakere.

Akuttmedisinsk eldreomsorg

Målet med etterutdanningen Akuttmedisinsk eldreomsorg er å styrke helsepersonell sin kompetanse i møte med alvorlig og akutt syke gamle. Undervisningen fokuserer blant annet på å gjenkjenne tegn til sykdomsforverring, iverksette riktige tiltak til rett tid og mestre aktuelle prosedyrer. Etisk refleksjon, spesielt angående avveiningen mellom behandling og overbehandling, er særlig sentralt i denne etterutdanningen.

I løpet av 2023 er det gjennomført seks kull av etterutdanningen. Programmet er strukturert med to separate samlinger, hver av tre dagers varighet. I den ene samlingen foregår undervisning og deltakerinteraksjon på digitale plattformer, mens den andre samlingen er basert på fysisk tilstedeværelse. To av kullene ble avviklet i senterets lokaler i Bergen, med deltakelse fra hele landet. Videre er det gjennomført fire eksterne kull i samarbeid med ulike studiesentre, kompetansekantor og kommuner. Det målrettede arbeidet for nasjonal kunnskapsspredning bærer også her frukter; Antallet gjennomførte eksterne kull i 2023 har økt kraftig sammenlignet med tidligere år. I de fysiske samlingene får deltakerne blant annet øve på praktiske prosedyrer som lungestetoskopi, nevrologisk undersøkelse og innleggelse av perifer venekanyle. I tillegg benyttes simulering som pedagogisk metode. På den måten kan deltakerne øve på akutte situasjoner og bruk av kliniske verktøy i trygge omgivelser. Målet er å bygge en bro mellom teori og praksis.

Siden oppstart i januar 2017 har 1015 deltagere fra alle landets fylker og 163 kommuner gjennomført etterutdanningen, av disse 152 deltakere i 2023.

Simulering er en viktig del av opplæringen både i palliativ- og akuttmedisinsk eldreomsorg.

Praktisk implementering

Verdighetscenteret erkjenner at det å implementere ny kunnskap i helsetjenesten er utfordrende. Implementering er en kompleks prosess hvor sammensatte hensyn krever planlegging og bevissthet for å lykkes. Målet med etterutdanningen er å heve nøkkelkompetansen om implementeringsprosessen, og at deltakerne skal få økt forståelse og en verktøykasse for å kunne endre praksis på egen arbeidsplass. Dette kan være knyttet til spesifikke prosjekter eller oppdatering på prosedyrer og retningslinjer for best praksis. I piloten i 2022 var målgruppen ledere og fagansvarlige i kommunehelsetjenesten. Fra 2023 ble denne etterutdanningen et tverrfaglig tilbud som dekker både helse- og frivilligfeltet, for å invitere til faglig dialog mellom disse to ulike feltene.

Etterutdanningen er på ti dager fordelt på fire samlinger over to semestre. Høsten 2023 var det oppstart for kull 2 med 20 påmeldte. Flere kommuner hadde sendt et stort antall deltakere fra ulike tjenesteområder og nivåer, som virksomhetsleder, fagansvarlig og avdelingsleder, ut fra et ønske om å øke kunnskapen om implementeringstiltak på tvers av kommunens tilbud og nivåer.

Leger i rollespill

Kommunikasjonskurs for leger

Legers samtaler med alvorlig syke, skrøpelige eller døende pasienter og deres pårørende foregår ofte i et uoversiktlig landskap, som bærer preg av sterke følelser og en del usikkerhet med hensyn til behandlingsintensitet og prognose. Deltakerne ved Verdighetscenterets 2-dagers kurs rapporterer om økende utfordringer, særlig i kommunikasjonen med pårørende. Senterets praksisnære tilbud skal derfor gi et stort rom for trening og øvelse, tilpasset deltakernes behov. Tema berører bl.a. håndtering av sterke emosjoner, samtale om prognosen, behandlingsbegrensninger og døden.

Kommunikasjon ved demens, gjerne når behandleren, pasient eller pårørende også har en annen språklig bakgrunn, møter stor interesse hos deltakerne. I 2023 holdt Verdighetscenteret 3 kommunikasjonskurs og veiledet 24 leger. Kurset gir tellende timer i flere relevante medisinske spesialiteters utdanningsløp. Det jobbes målrettet med utvidelsen av tilbudet og rekrutteringen.

Annen fagformidling og aktivitet

FAGDAGER

Verdighetsenteret har i samarbeid med Bergen kommune arrangert to kurs for etikkveiledere, totalt fire dager. Helsepersonell fra syke- hjem og hjemmetjenesten fikk her opplæring i anvendelse av ulike metoder for etikkarbeid.

I samarbeid med Suldal kommune bidro Verdighetsenteret i oktober til en fagdag for både helsepersonell og frivillige, med fokus på demens og palliasjon. At ulike grupper får faglig påfyll sammen, kan være motiverende og øke mulighetene for bedre samarbeid om den syke pasienten. Et åpent kveldsarrangement avsluttet dagen.

I mai besøkte Verdighetsenteret Karasjok og gjennomførte skreddersyde fagdager om frivillighet i eldreomsorgen og bidro med målrettet veiledning til kommunens nye helse- og omsorgsplan. Blant deltakerne var helsearbeidere, kulturarbeidere, representanter fra ulike nivåer i kommunen og lokale, frivillige organisasjoner.

Marion Rodgers Løseth (nr 2 fra v.), i møte med representanter fra ulike deler av Karasjoksamfunnet.

Under fagdagene i Karasjok ble det også arrangert et folkemøte i samarbeid med kommunen. Verdighetsenterets representant holdt foredrag om møteplasser som redskap for samskaping mellom kommunen og frivilligheten i lokalsamfunnet og ledet en samtale med de fremmøtte, som gav et godt innblikk i frivillighetens rolle i Karasjoksamfunnet.

For medlemmer i Fagforbundets Yrkesseksjon helse og sosial har det vært avholdt fire fagdager med temaet palliasjon og frivillighet innenfor palliasjonsfeltet for sykepleiere og helsefagarbeidere. Disse fant sted i Porsgrunn, Bergen, Stavanger og Kristiansand. I tillegg ble det arrangert en skreddersydd fagdag på Finnsnes, med temaene sårbehandling, den aldrende huden, demens og frivillighet i eldreomsorg for helsepersonell. Verdighetsenteret har også stått bak flere fagdager om palliativ eldreomsorg i samarbeid med Fagforbundet over hele landet, bl.a. fysiske arrangementer på Tysnes og i Tromsø, og digital fagdag i samarbeid med Fagforbundet Viken.

DIGIKURS

Verdighetsenteret ønsker å bidra til at fagkunnskap om frivillighet i kommunens helse- og omsorgssektor er lett tilgjengelig for ulike yrkesgrupper som jobber innen eldreomsorgen. Digikurs er digitale kortkurs på 1–2 timer. I 2023 ble det gjennomført 6 slike kurs med temaer skreddersydd til ulike målgrupper; Hvordan styrke frivilligheten i eldreomsorg (for ledere), frivillighet på arbeidsplassen (for alle som møter frivillige i jobben), og det å være ny i rollen (for frivillighetskoordinator på sykehjem). Kursene har samlet deltakere fra hele landet, med totalt 267 påmeldte. Av disse oppga 41 at de deltok sammen med én eller flere kolleger.

FAGFORUM

Dette er en digital møteplass for frivillighetskoordinatorer fra hele landet som har gjennomført etterutdanningen Frivillighet i eldreomsorg i regi av Verdighetsenteret. Fagforum ble arrangert 3 ganger dette året. Totalt 52 deltakere fikk her faglig påfyll og en plattform for erfaringsutveksling og nettverksbygging på tvers. Årets temaer var: Gammel og skeiv, juridiske perspektiver og frivillighetskoordinering på sykehjem.

UNGDOMMER I MØTE MED ELDTREOMSorgen

I 2023 har Verdighetsenteret utviklet et undervisningsopplegg for ungdommer, med mål om å øke deres kunnskap om samvær med og aktivitet for eldre på sykehjem. Opplegget rommer nyttig informasjon om hva man kan erfare og hvem som bor på en eldreinstitusjon. Tema som hørsel, demens, kommunikasjon og møte med et annet menneske står sentralt. I tillegg er møte mellom generasjoner, ord og uttrykk, populærkultur (film og musikk) også vektlagt gjennom praktiske oppgaver. JOY – en humanitær organisasjon med et internasjonalt og nasjonalt engasjement, har tatt i bruk opplegget i sitt arbeid med å engasjere unge i eldreomsorgen.

FRIVILLIGHET I PALLIASJON

Verdighetsenteret faciliterer aktiviteten i det nasjonale nettverket *Frivillighet i palliasjon*. Nettverkets formål er å dele erfaringer og kunnskap på tvers av frivillig/kommunal sektor og forskning. Møtene er digitale og eksklusivt for medlemmer av nettverket. I årets møte delte deltakerne ny kunnskap og informasjon om kommende aktiviteter på feltet. I tillegg har det blitt gjennomført et webinar om kunnskapsoppdatering innen frivillighet i palliasjon. Dette var åpent også for andre interesserte.

KOMMUNEVEILEDER – FRIVILLIGHET

Flere kommuner ønsker å styrke sitt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen og søker kunnskap om hvordan dette konkret kan organiseres. Verdighetsenteret har i samarbeid med to kommuner utviklet en modell for samarbeid med frivillige i helse- og omsorgssektoren. I vår ble denne modellen sammenfattet i en veileder til kommunene, tilgjengelig både i fysisk format og som gratis nedlasting på våre nettsider. Kommuner kan også få veiledning fra Avdeling frivillighet og kultur i implementering av modellen og etablering av godt samarbeid med frivillige.

ENDRINGSARBEID I ELDREOMSORGEN

Det har i løpet av 2023 blitt avholdt to webinarer om endringsarbeid i eldreomsorgen, med totalt 150 deltakere. Ledere og fagutviklere i helse og omsorgssektoren fikk her faglig påfyll knyttet til endring og implementering av ny kunnskap i eldreomsorgen. Videre ble det arrangert et skreddersydd webinar, spesielt rettet mot hjemmetjenesten i Tingvoll kommune der tilbud om forhånds-samtale er under innføring. Endringsarbeid og implementering var sentrale tema.

KONFERANSE: FRIVILLIGHET OG AKTIVITET I ELDREOMSORG

Den nasjonale konferansen *Frivillighet og aktivitet i eldreomsorg* fant sted den 9. og 10. november i Thon Hotel Opera i Oslo, og rommet to dager med faglig påfyll. Målgruppen er tidligere deltakere på etterutdanningen *Frivillighetskoordinering i eldreomsorg*, men også alle ansatte og ledere i omsorgssektoren, frivilligsentraler og frivillige organisasjoner. Årets konferanse, den femte i rekken, satte publikumsrekord med over 130 påmeldte fra hele landet.

Statssekretær Ole Henrik Krat Bjørkholm satte tonen, da han i åpningen viste til den ferske Bu trygt heime-reformen som poengterer behovet for flere frivillige i tiden som kommer, og konkluderte: «Frivillige som bidrar med sin tid og sin omsorg gir bedre psykisk helse».

Kåre Hagen fra Senter for velferds- og arbeidslivs-forskning ved OsloMet, gav med foredraget Innovasjon i omsorg – 10 år etter innblikk i organisering av eldreomsorgen, mens Karette Stensæth fra Senter for forskning i musikk og helse (CREMAH) ved Norges musikkhøgskole holdt innlegg om musikk, demens og livs-kvalitet. Bidragsytere fra Asker, Bergen og Askim kommune og Frivilligsentral, samt organisasjonen

Statssekretær Ole Henrik Krat Bjørkholm og Verdgheitsenterets daglige leder Silje B. Eikemo

Internasjonal helse- og sosialgruppe, bidro med gode eksempler fra praksisfeltet. Her ble det avdekket rike muligheter i samarbeid med frivilligheten i eldreomsorgen – fra prosjekter med ungdom, politistudenter og menigheter, organisering av aktiviteter som snekkerverksted og aktivitetsvenn til erfaringer med rekruttering av frivillige via brukerorganisasjoner for personer med funksjonsnedsetting. I samtale med Mari G. Monsson snakket Trond-Viggo Torgersens om sin bok «Kroppen for voksne» og gav et morsomt og kulturelt perspektiv på det å eldes.

Pride Art og Manglerud Gård avsluttet konferansen og fikk stående applaus etter en engasjerende presentasjon om betydningen av kunst og kultur for enkeltmenneskets opplevelse av tilhørighet og aksept. Nytt av året var stands, hvor deltakerne i pausen kunne bli bedre kjent med ulike organisasjoner på feltet.

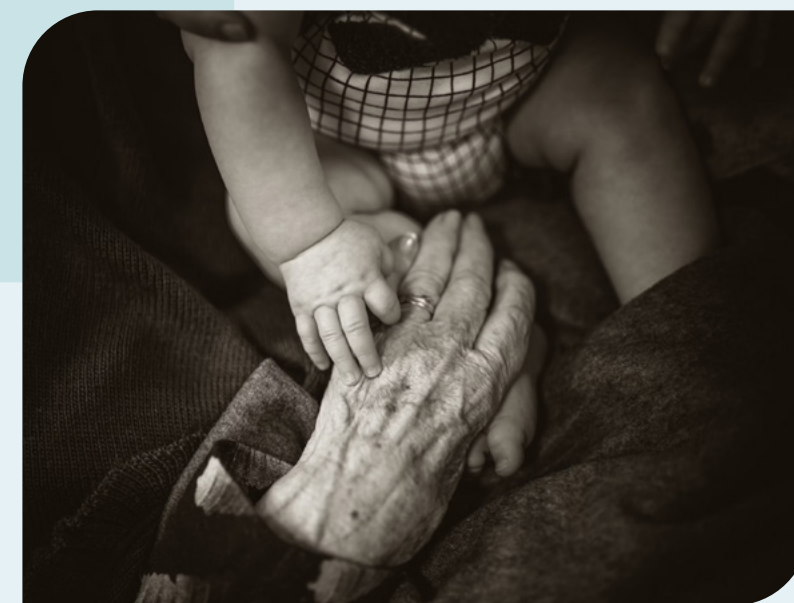
RULLESTOL

Forsiktig
strøk du henne
over hånden

små, myke fingre
og en stor knoklete hånd
som bare lå kraftløs
i fanget,
på et ullteppe
over rullestolen

Intuitivt forstod du
at det var dette
hudspråket
som gjaldt

i møte med
min mor

Steinar Barstad
Fra PERRONG – Bæssfardikt (2022)

Forskning og utvikling (FoU)

FoU-arbeidet inkluderer senterets samlede fagutviklingsaktiviteter med det formål å styrke Verdighetsenteret som et nasjonalt kompetansesenter. Eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring innenfor eldreomsorgen blir også anvendt og sydd inn i senterets etterutdanninger. Målet er å sikre at veien fra utvikling av ny kunnskap til implementering i praksis blir kortest mulig.

SISTEHJELP

Befolkningen eldes, flere ønsker å være lengst mulig i sin egen bolig og gjerne dø hjemme. Men mange føler seg usikre og hjelpeløse i møte med den siste livsfasen. Verdighetsenteret har inngått et samarbeid med LAST AID International om iverksetting av Sistehjelpskurset i Norge. Konseptet går ut på å gi interesserte borgere innsikt i den siste livsfasen og utruste dem med nødvendig kunnskap for å føle seg nyttig når deres nærmeste og andre i nettverket nærmer seg livets slutt. I løpet av 2023 lanserte senteret Sistehjelp i Norge ved å gjennomføre 6 kurs og promotere prosjektet på ulike arenaer. Det ble etablert kontakt med ressurspersoner som ønsker å bidra som frivillige kursledere og spre Sistehjelp videre ut til landets befolkning. Det ble også etablert innledende dialog med frivillige organisasjoner som i fremtiden kan tenke seg å ta dette inn i sitt virke. For mer informasjon se sistehjelp.no

FAGPUBLIKASJONER

- > Boge R, Aasmul I, Kolle A. (2023). Kommunikasjonen på tvers i eldreomsorga må setjast i system. Sykepleien forskning.
- > Sævareid, T. J. L., Aasmul, I., & Hjorth, N. E. (2023). Implementation of Advance Care Planning in Norway. Zeitschrift für Evidenz, Fortbildung und Qualität im Gesundheitswesen, 180, 163–167.
- > Steinseide, E. G., & Førland, O. (2023). Frivillighet i palliativ omsorg i kommunene – En oppsummering av kunnskap.

KRONIKKER / DEBATT

- > Løseth, M.R. & Magerholm, B. (2023) Hvordan få til godt samarbeid med frivillige i eldreomsorgen? Tidsskriftet Helsefagarbeideren
- > Kolle A & Aasmul I. (2023) Helsepersonell trenger mer kompetanse på diabetes. Tidsskriftet Sykepleien
- > Eikemo, S.B. & Martin, K. (2023) Eldre kvinners stemme må løftes frem. Bergens Tidende
- > Eikemo, S.B. & Løseth, M.R. (2023) Verdighetsenteret: Fremtidens eldreomsorg Altinget
- > Eikemo, S.B. & Kolle, A. (2023) En verdig alderdom – også bak lukkede dører? Dagens medisin

VEILEDER

- > Verdighetsenteret (2023). Kommuneveileder – frivillighet

POSTERPRESENTASJON

- > Steinseide, E. G. & Førland, O. (2023) Palliativ omsorg og frivillighet i kommunene – En oppsummering av kunnskap. Presentert på: 8. norske kongressen i aldersforskning

PODCAST OG RADIOFEATURE

- > Løseth, M.R. (2023) Vi må legge til rette og skape gode rammebetingelser for frivilligheten, slik at det både blir trygt å være frivillig og mottaker av... [podcast] Livsglede for eldre – Arendalsuka.
- > Eikemo, S.B. (4. des. 2023) Vet du hva Verdighetsenteret er? [radioprogram] Frokostradioen: presentasjon av Verdighetsenteret

RÅDGIVNING, KOMITÉARBEID

- > Deltakelse i referansegruppe for phd-prosjektet: Innovasjon av frivillighet i menighetene – VID vitenskapelige hogskole
- > Deltakelse i referansegruppe for Senter for medisinsk etikk (SME) sin arbeidsgruppe for utarbeidelse av nasjonale faglige råd om forhåndssamtaler (publisert i 2023)
- > Digitale referansegruppemøter angående Meld. St. 24
- > Rådgiverfunksjon i prosjekter om aldersvennlige boformer, som også legger til rette for at flere generasjoner kan bo sammen. Verdighetsenteret har dermed bidratt til et prisvinnende arkitekturprosjekt: Nursing the Care – Vinderprosjekt – Neighbourhoods for Generations
- > Flere av senterets medarbeidere er engasjert i COST-action, Ethics in dementia (EDEM). Dette er et internasjonalt nettverk av fagpersoner fra Europa hvor en deler erfaringer, fremskaffer kunnskap og jobber sammen i ulike arbeidsgrupper med tema etikk innen demensomsorgen.

HØRINGSINNSPILL

- > Kultur- og likestillingsdepartementets strategi for kulturfrivillighet, NOU 2023: 4
- > Tid for handling — Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste, NOU 2023: 5

- > Den store forskjellen — Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse
- > Meld. St. 15 (2022–2023): Folkehelsemeldinga — Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller
- > Meld. St. 24 (2022–2023): Fellesskap og meistring — Bu trygt heime
- > Etablering av ny spesialitet i Palliative Medisin
- > Forhåndssamtaler og planer ved begrenset forventet levetid. Nasjonale faglige råd.
- > Demensplan, Voss herad

PÅGÅENDE ARBEID

- > Sammen med Senter for omsorgsforskning Vest skal Verdighetsenteret publisere en studie om etiske aspekter ved isolering av sykehjemsbeboere under COVID-19, erfaringer fra ulike personalgrupper.
- > Det jobbes med en publisasjon knyttet til deltakererfaringer etter digital undervisning innen palliativ eldreomsorg. Bakteppe: Undervisningsopplegget i etterutdanningen ble digitalisert under covid-19 pandemien.
- > Det pågår en intervjustudie om betydningen av kompetanseheving innen implementering,
- > Verdighetsenteret samarbeider med Nasjonalt senter for aldring og helse om Årringer-prosjektet (aaringer.no), og bidrar som ledd i dette med faglige innspill til aktuelle tiltak fremover (arrangementer, digital utstilling mm).
- > Verdighetsenteret samarbeider med forskere fra VID vitenskapelig hogskole campus Oslo, Universitet i Agder og Senter for medisinsk etikk om et oppdrag fra COST-action, Ethics in dementia. Det skal skrives et essay om forhåndssamtaler i demensomsorgen med perspektiver fra norsk kontekst.

Fagformidling

– tiltak og tema 2023

HVEM	HVA – FOR HVEM	ARRANGØR / SAMARBEIDSPARTNERE	DATO
Steinseide, von Hofacker	Regionkonferanse 2023, Helsefagarbeidere	Fagforbundet Vestland, Bergen	18.01.
Irgens, Skauge, Steinseide, Aasmul	Digitalt fagseminar innen Palliativ eldreomsorg	Fagforbundet Viken*	31.01.
Hillestad	Boklansering, Frivillighet og ledelse av frivillige – studenter og forskere	Senter for verdibasert ledelse og innovasjon, VID, Cappelen Damm Akademisk*	01.02.
Berntsen, Magerholm, Martin	Fagdag Palliasjon	Fagforbundet Vestfold–Telemark	01.02.
Skauge	Etikkveilederkurs – ansatte i Bergen kommune	VS, Bergen kommune	02.–03.02.
Eide, Irgens, Steinseide	Fagdag, Tromsø	Fagforbundet Troms	02.02.
Wilhelmsen	Omsorgsprisen, Den Nationale Scene	GC Rieber Fondene, Bergen kommune – byrådsavd. for eldre, helse og frivillighet	13.02.
von Hofacker	Fagdag, Helse Førde – sykepleiere i ressursnettverket kreft og palliasjon	Kompetansesenter i lindrende behandling, Helseregion Vest*	14.02.
Martin, Skauge	Fagkveld med tema kommunikasjon og demens	Besøktstjenesten i Fana og Bergensdalen prostier	16.02.
von Hofacker	Seminar om akutte tilstander i palliasjon	VS, Bergen kommune	17.02.
von Hofacker	Fagdag, Røros – leger som jobber i palliasjon	Norsk forening for palliativmedisin	11.03.
Fagerbakke	Verdighet i eldreomsorgen – fredagstreffet	Stiftelsen Sesam	17.03.
Fagerbakke	Frivillighet i eldreomsorg	Trondheim kommune, aktivitetstilbud for hjemmeboende*	23.03.
Fagerbakke	Frivillighet og eldreomsorg – ansatte sykehjem, frivillige, org. og lag Del II: Generasjonsmøter og inkluderende lokalsamfunn	Sanitetsforeningen, Livsglede for eldre, Pensjonistforbundet	28.03.
Berntsen, Steinseide	Presentasjon av VS, Landskonferansen i geriatri, Bodø	NSF	21.04.
Skauge	Etikkveilederkurs – ansatte i sykehjem og hjemmetjeneste	VS, Bergen kommune	27.–28.04.
Rodgers Løseth	Fagdager, Karasjok – ansatte helse og kultur, frivillige	Karasjok kommune	10.–11.05.

Fagerbakke, Kolle	Verdighet i eldreomsorgen – elever, Fyllingsdalen vgs	Verdighetsenteret	11.05.
Skauge	Adventkirken sykehjem, tema: Tvang	Verdighetsenteret	24.05.
von Hofacker	Fagdag om palliasjon ved Huntington sykdom	Huntingtonnettverket	30.05.
Eikemo, Fagerbakke, von Hofacker, Wilhelmsen	Verdighetskonferansen 2023, Tromsø	Fagforbundet – yrkesseksjon helse og sosial	31.05.–01.06.
Eide, Aasmul	HLR minus og etikk – helsepersonell, fastleger	Hjemmesykepleien, Bjørnafjorden	06.06.
Steinseide, Aasmul	Webinar, endringsarbeid i eldreomsorgen – ledere og fagutviklere	Verdighetsenteret*	09.06.
Rodgers Løseth, von Hofacker, Wilhelmsen	Arendalsuka 2023, Bankgården	Fagforbundet og Nasjonalt senter for aldring og helse	16.08.
Steinseide, Aasmul	Webinar, endringsarbeid i eldreomsorgen – ledere og fagutviklere	Verdighetsenteret*	17.08.
Fagerbakke	Frivillighet i helse og den egenverdi – studenter, nettstudium	Fagskulen, Vestland	20.09.
Fagerbakke, Steinseide	Webinar, frivillighet i palliasjon	Verdighetsenteret*	29.09.
Hillestad	Samhandling med frivillig sektor – masterstud. samhandling og folkehelse	Høgskulen på Vestlandet*	06.10.
Berntsen, Skauge	Fagdag, palliasjon og demens – helsepersonell, leger, frivillige	Suldal kommune	04.10.
Berntsen, Skauge	Demens og kommunikasjon – innlegg, kveldsarrangement	Suldal kommune	04.10.
Wilhelmsen	En dag for verdighet, Bergen Kino	VS, BIFF, Bergen kommune, Åsane vgs, BRKS, Senter for omsorgsforskning vest	23.10.
Wilhelmsen	En dag for verdighet, Vega Scene, Oslo	VS, BIFF, Vega Scene, Nettverk for oppvekstfag i Osloskolen	24.–25.10.
Berntsen, Kolle, Aasmul	Fagdag, samhandling i eldreomsorg – helsepersonell	Fagforbundet Viken*	26.10.
Martin, Aarnes	Fagdag, omsorg ved livets slutt, Bergen	Fagforbundet Vestland	24.10.
Martin, Aarnes	Fagdag, omsorg ved livets slutt, Stavanger	Fagforbundet Rogaland	26.10.
Martin, Aarnes	Fagdag omsorg ved livets slutt, Vågsbygd	Fagforbundet Agder	27.10.
Aarnes, Veske	Fagdag, Samarbeid med frivillige på sykehjem	Asker kommune	01.11.
Eide, Irgens	Fagdag, palliasjon og eldreomsorg, Tysnes	Fagforbundet Tysnes	02.11.
Steinseide	Fagkveld, livskvalitet i livets siste fase	Bjoa Sanitetsforening	02.11.
Veske	Undervisning på videreutdanning: Samarbeid mellom frivillig sektor og kommune	Nasjonalt kompetansesenter for Kultur, helse og omsorg	14.11.
Aasmul, Aarnes	Webinar, Implementering – forhåndssamtaler. Etikk og verdier.	Hjemmesykepleien, Tingvoll	28.11.
Aarnes, Irgens	Frivillighet i eldreomsorgen, demens, ivaretaking av Eldres hud, sår og fall	Fagforbundet Troms	13.12.

* Digitalt. Hvor ikke annet er anført: Fysisk arrangement

Opinionsdannelse

En stemme for både eldre og 'de gamle'

Antallet mennesker med høy alder i vårt land er økende. At dette kan innebære utfordringer, er nok en del av bildet. Men langt mer enn å utgjøre en tsunami, slik det ofte blir omtalt, utgjør eldre også en stor samfunnsmessig ressurs gjennom sin erfaring og kunnskap.

Verdighetsenteret ønsker på ulike måter å løfte den eldre generasjons stemme i den offentlige samtalen. I vårt samfunn har vi, med rette, stor tro på at velferdsstaten ivaretar oss. Samtidig trenger samfunnet å bli minnet om dem som står i fare for å bli satt på sidelinjen. Sårbare grupper, som personer med demens og kognitiv svikt, har ofte små muligheter til å påvirke egen situasjon. Noen må tale deres sak og sørge for at begrepet 'verdighet for gamle' får et reelt innhold og en naturlig plass også på den politiske agenda, og at sentrale verdier som likeverd og menneskeverd også innebærer god, helhetlig omsorg – uansett alder.

Kunst og kultur har vært en del av senterets profil like fra etableringen i 2008. I bunn ligger en overbevisning om at litteratur, film, musikk, drama eller billedkunst kan åpne dører i oss, der det er et annet språk som gjelder. Ved å sette ord på det ordløse, skildre smerte, favne menneskets drømmer og erfaringer, kan kunst inngå i en fellesopplevelse som utfyller tradisjonell, faglig formidling.

Vel ute av pandemiens begrensninger har vi gjennom 2023 kunnet oppleve at fysiske arrangementer igjen er vitale møteplasser. Disse supplerer Verdighetsenterets etterutdanninger, kurs og fagdager. Gjennom året er ulike arenaer tatt i bruk – fra teaterscenen og kinosalen til det kommunale «dansegulv» i Arendal.

Jeg savner å le så høyt og spontant at alle tennene vises uten at jeg skammer meg. Jeg savner å ha matlyst, å sitte ved et bord sammen med noen, eller på et pledd i en park, å spise med hendene, små og store biter av forskjellige smaker. Jeg savner å bli fort ferdig på toalettet, fort ferdig med å kle meg, fort ferdig i ansiktet. Jeg savner at menn ser på meg. Jeg savner inderlige kyss.

*Klager, fra Kjersti Anfinnsen:
De siste kjærtegn (roman, 2019)*

Under Omsorgsprisen på Den Nationale Scene var Trond-Viggo Torgersen musikalsk gjennomgangsfigur, ledsaget av bl.a. strykere fra BFUng. Hans *Tenke sjæl*-konsept, som handler om vår evne til å forstå hverandre og ta ansvar for eget liv og utvikling, har satt sitt preg på flere generasjoner.

OMSORGSPRISEN: ALT HAR SIN TID

Omsorgsprisenutdelingen på Den Nationale Scene 13. februar markerte slutten på en lang tradisjon: Prisen er utdelt årlig siden 2002. Den har gått til helse- og omsorgsarbeidere, frivillige, pårørende eller institusjoner som har gjort en enestående innsats for våre eldre. GC Rieber Fondene og Verdighetsenteret har stått bak dette prisarrangementet. De siste årene har også Bergen kommune – byrådsavdeling for helse og omsorg vært en samarbeidspartner.

Under årets festforestilling i teatret ble et fulltallig publikum presentert for et faglig og kunstnerisk program med bl.a. konferansier Samuel Massie, Trond-Viggo Torgersen, unge symfonikere fra BFUng og lege Georg Bollig, pioneren bak International Last Aid. Dette er et prosjekt som Verdighetsenteret er i ferd med å iverksette i Norge under navnet *Sistehjelp*.

Ettersom juryen for Omsorgsprisen dette året ønsket å gjenspeile frivillighetens plass og potensiale innen eldreomsorg, dokumenterte arrangementet nettopp den store spennvidden på feltet; Årets prisvinnere var frivillighetskoordinatorer for hjemmeboende eldre, en ideell organisasjon og en rutinert frivillig ved sykehjem. Festforestillingen ble også filmet, og ble slik tilgjengelig på nett for flere gjennom en hel måned. I 2024 vil arrangørgruppen for Omsorgsprisen gå sammen med flere andre miljøer om *Generasjon – en aldringsfestival*. Den vil finne sted på Litteraturhuset i Bergen i festspilltiden, 31. mai.

«Foredragsholdere» i aksjon: Ola Bremnes og Gabriel Fliflet i musikalsk forening under Verdighetskonferansen.

Vitenskapen gir oss tilgang til sykdommen. Musikken gir oss tilgang til mennesket.

VERDIGHETSKONFERANSEN 2023

Verdighetskonferansen innen eldreomsorg har siden 2009 vært en sentral vårlig, nasjonal og tverrfaglig nettverksarena for Verdighetsenteret. Den første fysiske utgaven på fire år fant sted i Tromsø, dagene 31. mai – 1. juni 2023, med tema: Oppgavedeling i helse og sosial. Arrangører var Verdighetsenteret og Fagforbundets yrkesseksjon helse og sosial. Dette er et samarbeid som også har røtter tilbake til Kreativ Omsorg-bevegelsen.

Et kjent signaturtrekk ved disse konferansene er at man i formidlingen tar i bruk begge hjernehalvdeler; Denne gangen var det musikerne Ola Bremnes, Gabriel Fliflet, samt Anne Nymo Trulsen og Tore Brunborg fra Hekla Stålstrenga som sammen med Årringerfortellingene om den blinde hundreåringen Edla, reiseieren Anders og Inga på 105 fra Helgeland «sydde» programmet sammen, i toner, tekst og bilder – alt med en klar, nordnorsk signatur.

Bemannings- og rekrutteringssituasjonen i pleie- og omsorgstjenestene oppleves mange steder som svært krevende. En av de åpenbare løsningene på disse utfordringene er å utnytte den kompetansen man allerede har i tjenestene best mulig. Helsepersonellkommisjonens rapport fra våren 2023

la også vekt på dette, og satte temaet for årets konferanse ytterligere på dagsorden. Arrangørene belyste dette fra ulike innfallsvinkler og ståsteder, både konkret oppgavedeling mellom profesjoner og yrkesgrupper og utforming av tjenestene i stort og smått, i tillegg til grenseoppgangen til frivillig innsats.

Målgrupper var ansatte og ledere i sykehjem, hjemmetjenester og i spesialisthelsetjenesten, folkevalgte, beslutningstagere og ansatte i organisasjoner og offentlig forvaltning, pårørende og frivillige. For program og medvirkende, se verdighetskonferansen.no

ARENDALSUKA: HVEM ER DET VI JOBBER FOR I ELDTREOMSorgen?

16. august åpnet Verdighetsenteret og Fagforbundet, i samarbeid med Nasjonalt senter for aldring og helse, et eget «rom» for de små, personlige historiene om det å bli gammel; *Tre livsfortellinger – hvem er det vi jobber for i eldtreomsorgen?*

Fra litteraturens skattkammer «møtte» vi hjertekirurgen Birgitte Solheim (90) i Kjersti Anfinnsens aktuelle romaner De siste kjærtegn og Øyeblikk for evigheten. I tillegg ble to livshistorier fra Årringer fremført gjennom opplesning fra scenen. Et avsluttende samtalepanel fokuserte på verdighet og omsorg i livets siste fase, men ikke minst også på mulighetsfeltet og utnyttelse av alle former for tilgjengelig kompetanse.

EN DAG FOR VERDIGHET 2023

Verdighetsenteret har siden 2012 koordinert et eget arrangement der ny dokumentarfilm fra Bergen internasjonale filmfestival (BIFF) skaper en møteplass hvor man deler historier om hva verdighet betyr i hverdagen. Målet er å samle ulike grupper og inspirere til både omsorgsarbeid og frivillig innsats. 23. oktober ble den største salen i Bergen Kino fylt med elever, lærere, profesjonelle, frivillige og pårørende. I Oslo ble dagen ble markert på Vega Scene 24.–25. oktober, med i alt fem forestillinger. Nesten 300 elever innen helsefagutdanning og voksenopplæring fikk også her oppleve årets film; The Eternal Memory, en vakker og tankevekkende, chilensk kjærlighetshistorie om demens og den krevende og sammensatte rollen som pårørende.

Verdighetsenteret og BIFF inviterte i Bergen følgende med i samarbeidet: Bergen kommune – byrådsavdeling for eldre, helse og frivillighet, Bergen Røde Kors Sykehjem, Åsane videregående skole – helsefagarbeiderutdanningen og Senter for Omsorgsforskning Vest. Samarbeidspartnere under visningene i Oslo var Vega Scene, Nettverkskontoret for oppvekstfag i Osloskolen og Film fra Sør.

The Eternal Memory, en vakker og tankevekkende, chilensk kjærlighetshistorie om demens og pårørende, savn og kreativitet.

FORTELLINGER FRA LIVETS STORE SCENE

Årringer er et samarbeid mellom Nasjonalt senter for aldring og helse og Verdighetsenteret. Prosjektets mål er å bidra til å redusere stigma, motvirke aldersdiskriminering og formidle kunnskap om det å bli og være eldre i Norge. Hva er det som påvirker vår livskvalitet?

Prosjektets 21 intervjuer gir innblikk i et mangfold av livsfortellinger, fire av disse kom til i 2023: Mari (85): Fikk 12 barn, var selv adoptert og drømte om en bror, Knut (90): Flyktning og krigsfange, Ola (79): Bru- og brønnbygger som gjør en forskjell og Jorun (74): Liten dame med stort hjerte.

Fem av intervjuene fra Årringer er gjennom året blitt fremført som en levende dialog under ulike arrangementer. Denne måten å formidle prosjektet på vil bli videreutviklet i 2024.

Jiri Novy (96) er en av stadig flere eldre i Norge med flyktningbakgrunn. Hans historie ble presentert under Arendalsuka 2023. I intervjuet forteller han om sitt liv i det gamle Tsjekkoslovakia og hvordan har han det i Norge i dag, mer enn 70 år etter at han forlot hjemlandet.

Jiri er opptatt av ishockey og liker å spille munnspill. Etter et langt voksenliv i Skien er han godt integrert i det norske samfunnet. Han har imidlertid også følt på ensomhet, særlig etter at han mistet sin kone, Bozka. Og selv om han er sprek for alderen, opplever han å være på sidelinjen av det sosiale livet. På spørsmål om hvordan han tror andre ser på ham nå som han er blitt gammel, svarer han:

*Det er bare så vidt de ser meg.
De haster bare videre. Ingen
snakker til deg lenger når du
blir så gammel som meg.*

Vi overses.

Kommunikasjon og media

I løpet av året 2023 ble det skrevet og publisert 40 nyhetsartikler til verdighetsenteret.no. Det er i tillegg publisert 5 saker til nettsiden for prosjektet Årringer – aarringer.no – og flere er under oppseiling i det nye året. Disse sakene har også svært høye lesertall. Det planlegges videre publisering i andre organisasjoners kanaler, samt en digital utstilling som kan løfte frem bilder av og livshistorien til eldre i Norge, og som kan inngå i ulike arrangementer, debattkvelder, konferanser m.m.

Senters medarbeidere har hatt kronikker og fagartikler i medier som: Alltinget, Sykepleien, Tidsskrift for leger, Helsefagarbeideren, Fagforbundets nyhetsbrev og Delta, Bergens Tidende, Bergensavisen.

Nyhetsbrevet sendes ut annenhver måned, og antallet mottakere har blitt doblet i løpet av året. Senteret deler jevnlig innlegg og tekster på flere sosiale medieplattformer, inkludert Instagram, Facebook, nettside og LinkedIn. Oppslutningen har økt betydelig i flere av disse kanalene det siste året. Det er fortsatt et potensiale for videre vekst

Jeg har aldri riktig vært i vinden. Da jeg var barn, var ikke barn viktige. Da jeg studerte og arbeidet, var det en klar fordel å være mann. Og nå, når jeg er virkelig gammel, skal man visst være ung i denne verden.

*Flyt, fra Kjersti Anfinnsen:
De siste kjærtegn (roman, 2019)*

Organisasjon

Medarbeidere gjennom 2023

Silje B. Eikemo

Daglig leder

Sebastian von Hofacker

Faglig leder

Aina Kolle

Leder – Helse og omsorg

Marion Rodgers Løseth

Leder – Frivillighet og kultur

Ragnhild Tyssen Iversen

Økonomi- og administrasjonsleder

Sverre Chr. Wilhelmsen

Brobygger – arrangementer, opinionsdannelse

Hilde Kleppestø

Kommunikasjonsansvarlig

Irene Aasmul

Fag- og forskningsutvikler
– Helse og omsorg

Nina Berntsen

Rådgiver – Helse og omsorg

Ranveig Boge

Rådgiver – Helse og omsorg
(til 31.01.2023)

Gro-Kathrin Eide

Rådgiver – Helse og omsorg

Susanne Lier Fagerbakke

Rådgiver – Frivillighet og kultur
(permisjon fra 20.11.23)

Eirin Hillestad

Fag- og forskningsutvikler
– Frivillighet og kultur

Elsa Christine Irgens

Rådgiver – Helse og omsorg

Beate Magerholm

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Kjersti Martin

Rådgiver – Helse og omsorg

Helen Sanden Skauge

Rådgiver – Helse og omsorg

Evy Gangstø Steinseide

Rådgiver – Helse og omsorg

Julie Tessem

Rådgiver – Frivillighet og kultur

Trude Kvam Ulleland

Rådgiver – Frivillighet og kultur
(permisjon fra 01.12.23)

Maria Veske

Rådgiver – Frivillighet og kultur
(fra 01.11.23)

Gry Caroline Aarnes

Rådgiver – Frivillighet og kultur
(fra 01.09.23)

*Det finnes få tegn til at noe
fint skal kunne komme til å
hende meg i løpet av dette
livet, eller i verden, for den
saks skyld. Men jeg slutter
merkelig nok ikke å håpe på
et under. At man aldri lærer.*

*Prognose, fra Kjersti Anfinnsen:
De siste kjærtegn (roman, 2019)*

